En svipptur innom ledelse og hjerne

Arne Selvik

Ledelse på hjernen

Med hodet på jobb. 198 s, ill. Bergen: Fagbokforlaget, 2013. Pris NOK 379
ISBN 978-82-450-1469-3

Denne boken, som henvender seg til ledere, er neppe ment som en nybegynnerbok. Innledningsvis skriver forfatteren nemlig at ledere bør slutte med det meste av det de har gjort så langt, ikke fordi det er galt, men fordi det ikke virker.

Forfatteren er sosiolog fra Universitetet i Bergen, har bred erfaring fra lederopplæring og har skrevet flere bøker om ledelse. Han ønsker å gi leseren innblikk i hjernens funksjoner og gjennom dette hjelpe ham/henne med å etablere en forståelse for hvordan hjernens funksjoner påvirker lederens atferd, og hvordan lederne gjennom denne kunnskapen kan optimalisere sin lederatferd. Ingen liten ambisjon for 200 sider.

Boken er inndelt i ti kapitler, i tillegg til appendiks, litteratur- og stikkordregister. Kapitlene har underkapitler, for eksempel *Hva er hjernen?* og *Hjerterytmevariasjon på CV-en?* Språket har en muntlig, lettlest form, ispedd medisinske uttrykk hvor stringensen synes å variere. Det er enkelte illustrasjoner og et rikholdig utvalg av referanser og undertekster. Disse er dels underholdende, men også til dels apropos og malapropos til teksten i seg selv. Relativt mye av referansene viser til avisartikler, foredrag og personlige meddelelser. Dette bidrar til et litt lettbeint inntrykk av det faglige innholdet.

Når jeg skal vurdere denne boken, må jeg ile til å erkjenne at jeg åpnet den med noe skepsis. Kanskje er jeg en håpløst atypisk leser. Jeg er i prinsippet fortsatt nevrolog og har bedrevet ledelse i snart 20 år. Innimellom hadde jeg en følelse av at noen etter en todagers reise gjennom min barndoms dal (hjernen) skulle utgi en reiseskildring om naturen, folket, levesettet og komme med råd om hvordan de burde endre sine liv. Så kom jeg til å tenke på at slike bøker er jo bibliotekene fulle av. Og at jeg gjennom min ledergjerning til stadighet gir råd om atferdsendring ut fra meget butt kompetanse, og jeg forventer at intelligente mennesker lytter. Derfor kan det hende at andre lesere får mer utbytte av streiftog gjennom «fun facts» om synapser, transmittorer, hjernenerver og mye annet.

Ideen er egentlig god. Det er utvilsomt nyttig å reflektere over hvordan lederatferd, som all annen atferd, også er underlagt biologiske mekanismer. Men jeg er usikker på om gode ledere her finner grunnlag for å slutte med det meste av det de gjør. Jeg håper ikke det.

Gunnar Bovim

Rektor, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Bra, men litt overfladisk, om mikrober og infeksjon

Trygve Tjæde

Medisinsk mikrobiologi og infeksjonssykdommer

4. utg. 366 s, tab, ill. Bergen: Fagbokforlaget, 2013. Pris NOK 398
ISBN 978-82-450-1497-6

Det finnes ikke så mange bøker i medisinsk mikrobiologi og infeksjonssykdommer på norsk. Det er derfor bra at det kommer et norsk oppdatert bidrag til dette store feltet som angår, i større eller mindre grad, de aller fleste emner innen medisinen.

Boken dekker bredt, og den er logisk oppbygd. Initialt tar forfatteren for seg basal mikrobiologi med smitteteori, oppbygging av smittestoffer, mikrobegenetikk, virulensfaktorer, infeksjonsforsvar, prøvetaking og tegn på infeksjonssykdom. Deretter kommer en gjennomgang av de mest relevante bakterier, virus, sopp og parasitter, i tillegg til et kort kapittel om prioner. Til slutt er det to kapitler, ett om nosokomiale infeksjoner og ett om antimikrobielle midler, inkludert vaksiner og desinfeksjonsmidler.

I omtalen av forfatteren nevnes blant annet at han har lang undervisningserfaring fra både høyskole og universitet. Det merkes! Boken er utformet på en pedagogisk og lettfattelig måte, med over- og underskrifter, fotnoter i marginen, enkelt språk og hyppig bruk av korte, relevante og historiske betraktninger om det omtalte emnet. Det er en god balanse mellom fagspråk og gode ordforklaringer som gir andre yrkesgrupper lett tilgang til innholdet.

Forfatteren henvender seg til et svært bredt publikum, blant annet medisinstudenter, sykepleiere, bioingeniører, leger og de som arbeider innenfor alternativ medisin.

Denne ambisiøse omfavnelsen av en slik stor målgruppe er i seg selv en stor utfordring. Her er målet å fenge leserne på tvers av basiskunnskap, og dette er både en styrke og en svakhet. Det er en styrke fordi faget gjøres lettfattelig for «alle» som er interessert. Det er en svakhet fordi denne vinklingen gjør at de med mye basiskunnskap vil kunne oppfatte boken som overfladisk og lite inngående.

Med bakgrunn i dette er det spesielt tre kapitler jeg skulle ønske var mer detaljerte og informative: *Prøvetaking*, *Nosokomiale infeksjoner* og *Antimikrobielle midler*. Disse emnene er svært viktige, og jeg tror mange leger ønsker mer kunnskap om disse, spesielt om antibiotika.

Oppsummert er dette en svært god og lettlest bok, men den har sine mangler hva gjelder dybde i faget. Jeg vil varmt anbefale den for leseren som ønsker en innføring i faget, for eksempel medisinstudenter, sykepleiere og bioingeniører som arbeider med mikrobiologi. For leger som ønsker å friske opp sine mikrobiologiske kunnskaper, kan den også anbefales, men for leger som jobber med disse problemstillingene daglig, vil den trolig oppfattes som for lite dyptpløyende.

Øystein Sverdrup

Lege i spesialisering, Mikrobiologisk avdeling
Tønsberg sykehus